

Voorraad in Artis.

A. F. de R. e. a. Stellig is er reeds voorraad in Artis. Wij hebben er gezien o. a.: onze beide inlandsche niet-vergiftige slangen, de gladde slang en de ringslang. Bovendien de dobbelsteen-slang en de getijgerde slang, die in Europa voorkomen. Verder hazelwormen in goede hoeveelheid, groene en andere hagedissen, water-salamanders in soorten en de gevleete land-salamander; ook de beide Europeesche schildpadden.

Natuurlijk geeft Artis geen prijslijst uit, het Genootschap is geen handelshuis. U betaalt naar de grootte en naar de kosten van verzending en sterfte. De levering is een dienst aan de liefhebbers, die in 't bezit willen komen van levende naturalia.

Wie nadere bijzonderheden weten wil, vrage er om, b.v. per briefkaart met antwoord betaald, aan den directeur van N. A. M., Dr. C. Kerbert.

Geheime bloemen van het Springzaad.

Impatiens Noli-tangere is om meer dan eene reden een merkwaardige plant. Vooreerst is zij — tenminste in Holland — vrij zeldzaam, en dat is voor velen al reeds synoniem met merkwaardig; dan is het een van de weinige inlandsche planten, die cleistogame bloemen heeft; en ten slotte houdt zij er nog een eigenaardige manier van zaadverspreiding op na, waaraan ze ook haar naam te danken heeft.

Er is mij in Z.-Holland slechts ééne vindplaats van het springzaad bekend, n.l. in het Haagsche Bosch, bij de Societeit. Eenige jaren geleden heb ik het daar toevallig ontdekt. In de Flora Hagana, in 1895 uitgegeven, heet het, dat er in het Haagsche Bosch 1 exemplaar van voorkomt, wanneer dit in 1895 (of vroeger) werkelijk het geval geweest is, pleit het groote aantal planten, dat er nu staat, wel voor de gemakkelijke vermenigvuldiging.

Aan determinering na de vondst was niet te denken, want ofschoon ik ze juist in den bloeitijd (Juni, Juli) vond en alle planten zorgvuldig nagezocht werden, gelukte het mij niet, een enkele niet-cleistogame bloem aan te treffen; wel knoppen er van, doch alle niet grooter dan ± 2 mM. Sedert heb ik ieder jaar het springzaad daar weer gezien, doch nooit anders dan cleistogame bloemen er aan gevonden. Het meest vreemde echter is wel, dat planten, die in mijn tuin uit zaad opkomen, wel groote bloemen dragen. Verscheidene gissingen daaromtrent heb ik al gewaagd, doch niet een bleek op den duur zeer gegrond; intusschen geloof ik thans op den weg ter oplossing van het vraagstuk gekomen te zijn.

Verleden jaar had ik drie planten uit het Haagsche Bosch in mijn tuin staan en wel in een perk, dat aan de eene zijde afgesloten wordt door Symphoricarpos-struiken van ongeveer een halven meter hoogte. Ik plaatste mijn springzaad-planten onder die sneeuwbesen, omdat de standplaats in het Haagsche Bosch ook zeer beschaduwde is, weliswaar niet door struikgewas, maar door hoogopgaand geboomte. Mijn planten groeiden goed en aan cleistogame bloemen was geen gebrek. De hierdoor gevormde zaden werden door de eigenaardige inrichting der vruchten over het geheele perk, een oppervlakte van ongeveer 5 vierk. meter, uitgestrooid en vielen deels onder de struiken, deels op het open gedeelte van het perk. Die planten nu, die van 't voorjaar ontkiemden uit het eerste gedeelte van het zaad en dus veel schaduw hadden, droegen geen van alle normale bloemen, terwijl de andere, die op de open, zonnige standplaats opgroeiden, er ruimschoots mee voorzien waren.

Ik voor mij ben dus geneigd te gelooven, dat het voorkomen van normale bloemen van Impatiens afhangt van de hoeveelheid licht, die de plant ontvangt, evenals de productie der twee verschillende bladvormen van sommige planten (Campanula, Sagittaria, Thuya¹⁾). Zoo mogelijk zal ik het volgende jaar een meer stelselmatig onderzoek daar naar instellen, en tevens gaarne vernemen, wat anderen daaromtrent denken.

Rijswijk, Z.-H.

H. R. HOOGENRAAD.

¹⁾ Prof. de Vries, Album der Natuur, 1896; Wetensch. bijbl., bl. 31.

Twee botanische bijzonderheden.

Een mijner leerlingen, jongheer Reesinck, te Zutphen, vond nabij Zutphen een *Centaurea Cyanus* L., korenbloem, waarvan slechts één bloemkorfje geheel wit was (ook de franje der zeer lichtgroen gekleurde omwindselblaadjes), terwijl alle andere bloemkorfjes aan dezelfde plant blauw waren. Men weet, dat de regel is: alle bloemen wit, indien albinisme intreedt.

Eene andere, Jo van Wessem, alhier, bracht mij een mij onbekende plant. Determineerde ik volgens de mij ten dienste staande boekjes dan kwam ik op *Xanthium* terecht. Maar het is een Umbellifeer! Begin ik bij de Umbellifeeren dan kwam ik op *Turgenia latifolia* Hoffm. Maar de bloemen zijn eenslachtig en eenhuizig! Ik zond de plant dus aan den heer dr. Vuyck, president der Botanische Vereeniging, die mij welwillend antwoordde, dat de plant inderdaad *Turgenia latifolia* Hoffm. is; dat deze plant dimorphisme vertoont, dat Grenier et Godron in hun Flore de France, 1848, I, p. 673, uitdrukkelijk vermelden „fleurs du centre de l'ombrelle mâles, plus longuement pedicellées que celles de la circonférence”, en dat de buitenste bloemen zich reeds in een vergevorderd stadium van ontwikkeling bevonden. De vindplaats: Zijpendaalscheweg bij Arnhem is nieuw. Voor zulke planten dienen de determineerboekjes m. i. ingericht te zijn. Zij maken in geen geval melding van dit dimorphisme.

Arnhem, 30 Juni 1900.

OUDEMANS.

Een oud en beproefd middel tegen slakken.

De grootste ergernis die iemand van zijn planten, vooral bij van zijn uitgezaaide planten beleven kan, is wel dat ze opgevreten worden door de slakken. Daarvoor is 't nu de tijd, zoodat ik met genoegen een pas gehoord middel ten beste geef om de slakken te vernietigen, tenminste minder schadelijk te maken.

Het middel is bijzonder eenvoudig. Men zet een paar schoteltjes met versch bier op de plekken, waar slakken last veroorzaken en kijkt nu af en toe ernaar, of geen slakken er op kruipen. Want wat gebeurt? Na een paar minuten komt een slak aankruipen, dikwijls langs een vrij rechte weg er heen gaande en raakt met de voelhorens 't bier aan, om direct daarna terug te keeren en weg te kruipen. Stoot men de slakken in 't bier, dan sterven ze na eenige minuten. Vooral 't koolzuur schijnt de doodende werking uit te oefenen, want uit verschaald bier kruipen ze even snel als uit water weg, terwijl spuitwater onmiddellijk doodt. Wat de slakken aantrekt is mij onbekend, op gewoon water komen ze nagenoeg niet af, op suikerwater veel minder dan op bier, ook al is er wat alcohol in het suikerwater.

En nu de resultaten; die waren naar 't mij leek, schitterend. In een stadstuintje van p.l.m. 40 M². met een grasperk en grasrand werden 's avonds in een uur ongeveer 150 slakken gevangen, groot en klein, allen de gewone tuinslak, *Limax agrestis*. Dus zonder 't lastige werk van slak voor slak te zoeken is een tuin op deze manier goed vrij te houden van deze vernielers.

P.S. 't Gebruikte bier was van de Oranjeboombrouwerij, zoo dit er toe doet.

Amsterdam.

TH. WEEVERS,
Phil. nat. cand.

Aangeboden:

voor volièrehouders te Amsterdam:

2 Kruisbekken, 1 Barmsijsje (♂),

1 Fratertje (♂), en 1 Geelgors (♂).

alle gezond, tegen vergoeding van verzendingskosten of af te halen.

Reestraat 11, Amsterdam.

AUG. STÄRCKE.

Verbetering.

Door toevallige omstandigheden zijn in de namen onder de figuren in „Gallen en hunne bewoners”, eenige fouten geslopen, die nog al hinderlijk zijn. De lezer zal wel even willen nazien en zoo noodig verbeteren: Fig. 8. *Lina junconum*, moet zijn: *Livia junconum*; fig. 9. *Cocido myia*, moet zijn: *Cecidomyia*; fig. 10. *Diolosis loto*, moet zijn: *Diplosis loto*; fig. *Neurotera*, moet zijn: *Neuroterus*.

W. DOCTERS VAN LEEUWEN.